

5777

Torah from Around the World

De rechtvaardige zal bloeien als een palmboom; als een ceder op de Libanon gedijen (psalm 92:13). Zoals de palm en de ceder kronkels noch overtollige groeisels hebben, zo kent de tsaddiek achterbaksheid noch overtolligheid. Zoals de palmboom en de ceder lange schaduwen vooruit werpen, zo strekt de beloning voor de rechtvaardige zich ook 'ver uit'. Zoals de palmboom en de ceder zich omhoog richten, zo richt het hart van de tsaddiek zich op God. Zoals de palmboom en de ceder hun verlangens hebben, zo heeft de rechtvaardige een verlangen: zijn verlangen geldt de Eeuwige.

Genesis Rabba, Lech lecha, 41:1

Sjabbat 1 april 2017 / 5 Niesan 5777 , Wajikra, Wajikra/Leviticus 1:1 - 5:26

Tanach blz. 197 - 205

Haftara: Jesjaja 43:21 - 44:23

Tanach blz. 873 - 876

*Commentaar: Rabbijn Matthew Berkowitz is verbonden aan The Schocken Institute te Jerusalem en leidt daar het Israël programma voor studenten van het Jewish Theological Seminar. Hij is auteur van **The Lovell Haggadah**.*

vertaler: Paula Reisner

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Een gebedshuis voor alle volkeren

Er bestaat altijd een creatieve spanning tussen uitersten binnen het Jodendom. We worden aangetrokken door het evenwicht tussen *keva* en *kavanna*, dat wat vast staat en dat wat spontaan is. De Chassidiem discussiëren hartstochtelijk met de Mitnagdiem over de lijn tussen

spiritualiteit en intellectualisme. We zijn voortdurend op zoek naar de gulden middenweg tussen *halacha* (wet) en *hagada* (vertelling).

Een ander paar tegenstellingen ingebed in het Jodendom is de constante spanning tussen particularisme en universalisme. In welke mate zou een Jood moeten ijveren voor de *specifieke* naleving van de joodse identiteit? Of wordt Tora beter begrepen als een joods perspectief op de *universele* ervaring? Het is interessant om te zien hoe het begin van sidra Wajikra zinspeelt op dit zoeken naar een evenwicht tussen universalisme en particularisme.

De tweede pasoek van het eerste hoofdstuk van Wajikra zegt: „Zeg tegen de Israëlieten (*Benei Jisraël*): „Als een mens (*adam*) onder jullie de Eeuwige een offer uit zijn veestapel wil aanbieden, . . .” (Wajikra 1:2).

Hoewel de wetten die betrekking hebben op de offerpraktijken duidelijk gericht zijn tot de gemeenschap der Israëlieten, is de overgang van het specifieke *Benei Jisraël*, 'kinderen van Israël' naar het universele *adam*, 'mens' opmerkelijk. Rabbijn Elie Munk schrijft: „We leren hier dat de Tempel open staat voor iedereen, ongeacht zijn religie. Iedereen kan daar een offerande brengen (Choelien 13b). De Tempel heeft een kosmopolitisch karakter. Daarom herinneren de eerste instructies omtrent de offerdiensten ons hieraan door het woord *adam* te gebruiken.

Dit idee wordt uiteengezet in Jesaja 56:7 waar *Hasjem* uitroept: „Ik zal hen brengen naar mijn heilige berg, hen vreugde schenken in mijn huis van gebed; hun offers zijn welkom op mijn altaar, want Mijn tempel zal heten 'Gebedshuis voor alle volkeren' ". (Munk, *The Call of the Torah*, 4). Hoewel de neiging, en vaak ook het ideaal, van de orthodox joodse wereld erin bestaat om zich steeds sterker af te scheiden van de 'buitenwereld', wil de Tora ons, volgens rabbijn Elie Munk, iets anders leren. De eigen tempel hoort open te staan voor anderen. Alleen op zo'n plek kan Gods aanwezigheid werkelijk wonen.

Deze kwestie wordt dringender in de weken voorafgaand aan Pesach. Pesach is de meest wezenlijke viering van het specifieke. We vieren de geboorte van de Israëlieten als een volk, bevrijd uit de onderdrukking van Egypte. Maar als we de heilige mantra van de Tora in het vervolg van de Uittocht in ogenschouw nemen, lijkt de ware boodschap van Pesach eerder universeel en wereldomvattend. De Tora waarschuwt keer op keer, „bedenk dat u zelf slaaf was in Egypte", want de Israëlieten kennen de ziel van iemand die onderdrukt wordt heel goed. De Tora draagt ons op daaruit lering te trekken: de vreemdeling in ons midden dient gerespecteerd te worden, niet uitgebuit. Zorg en respect moet niet alleen gegeven worden aan de Israëliet in het bijzonder, maar het moet een universele waarde worden.

Moge onze eigenheid altijd een weg zijn naar respect voor ons zelf en voor 'de ander' die bij ons vertoeft.